USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **C. P. T.** zastoupený Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Milady Horákové 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 5. 2022, čj. OAM-98/ZA-ZA11-HA13-2022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2022, čj. 13 Az 21/2022-37,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou zdůvodnil možností nákazy nemocí covid-19 a hrozbou trestního stíhání v zemi původu pro drogový trestný čin, jehož se dopustil na území ČR. Žalovaný posoudil jeho žádost jako nepřípustnou ve smyslu § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení shora uvedeným rozhodnutím zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze. Namítal, že žalovaný porušil jeho právo seznámit se s podklady rozhodnutí, pokud nevyhověl žádosti zástupce žalobce o změnu termínu k seznámení se s podklady. Žalovaný postupoval nezákonně, neboť neměl žádný důvod nevyhovět žádosti zástupce žalobce (vysvětlené jeho plánovanou zahraniční cestou). Dále žalobce namítl, že jím uváděné skutečnosti týkající se nemoci covid-19 a hrozby opětovného trestního stíhání ve Vietnamu nastaly až po ukončení řízení o předchozí žádosti. Žalovaný nijak nezdůvodnil, proč žalobci nehrozí jiná vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu nebo proč u něj nejsou dány podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 téhož zákona. Rovněž měl zkoumat zásah do rodinného a soukromého života žalobce, neboť na území ČR žije jeho manželka a dvě nezletilé dcery (z nichž jedna je státní občankou ČR).

[3] Městský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Námitku, že žalovaný nevyhověl žádosti zástupce žalobce o stanovení jiného termínu k seznámení se s podklady, neshledal důvodnou. Podle judikatury musí být důvod omluvy prokázán, avšak zástupce žalobce zahraniční cestu nedoložil. Byť tedy byla jeho omluva z jednání včasná, nebyla řádná. Nadto ani ve druhé žádosti nedoložil, že by se neúspěšně pokusil sjednat na daný úkon substituta. Pokud zástupce žalobce spoléhal na to, že žalovaný vyhoví jeho druhé žádosti o změnu termínu (podanou ze stejných důvodů), aniž by se o její posouzení aktivně zajímal, nepostupoval obezřetně. Na tom nic nemění, že žalovaný na tuto žádost nijak nereagoval. Co se týče rozhodných důvodů pro zastavení řízení, skutečnosti uvedené žalobcem neprokazují azylově relevantní důvody ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu. Obava z uvěznění ve Vietnamu pro trestný čin, jehož se dopustil na území ČR (a ve vztahu k němuž zde vykonal uložený trest) je zcestná, neboť z podkladů ve správním spisu neplyne nedodržování zásady *ne bis in idem* ze strany vietnamských orgánů. Nadto žalobce netvrdil nic konkrétního, co by mělo o jeho obavě svědčit. Z toho, že jeho přátelé byli po návratu do země zadrženi, nelze bez dalšího vyvozovat podobnost jeho situaci. Riziko nákazy nemocí covid-19 ve Vietnamu je stejné jako v ČR, a ani jej nelze označit za vážnou újmu. Žalobce opakovanou žádostí o udělení mezinárodní ochrany pouze usiluje o alespoň dočasnou legalizaci pobytu na území ČR, neboť je zřejmé, že po odsouzení má problém zařídit si pobytové oprávnění. K tomu však azylové řízení neslouží. K otázce zásahu do soukromého a rodinného života městský soud uvedl, že žalobce není jedinou osobou pečující o nezletilé děti, ty proto mohou zůstat v ČR společně s matkou, anebo všichni společně s žalobcem vycestovat do Vietnamu, než si zařídí pobytové oprávnění. Pokud žalovaný z popsaných důvodů dospěl k závěru, že žalobce v opakované žádosti neuvedl nové azylově relevantní skutečnosti, nebyl povinen posuzovat podmínky pro udělení azylu či doplňkové ochrany.

[4] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností. Nesouhlasí s tím, jak se městský soud vypořádal s námitkou zásahu do práva seznámit se s podklady rozhodnutí. Žalovaný jej dne 22. 3. 2022 vyrozuměl o možnosti seznámit se s podklady, a to v termínu 1. 4. 2022 v 10:00 hod. na pracovišti v Havířově. Téhož dne požádal zástupce stěžovatele žalovaného o prodloužení lhůty k vyjádření se a stanovení nového termínu po datu 5. 5. 2022 z důvodu, že do té doby bude na dlouhodobé zahraniční cestě a v Havířově nezná žádného kolegu, kterého by mohl o zastupování požádat. Žalovaný mu dne 28. 3. 2022 sdělil, že žádosti o změnu termínu nevyhověl, na což (zástupce) stěžovatele zareagoval opětovnou žádostí o změnu termínu, a to s reakcí na důvody nevyhovění první žádosti. O substituční zastupování požádal tři spolupracující advokátky, avšak žádná z nich se nemůže pro jiné pracovní povinnosti úkonu zúčastnit. Odmítl, že by žádost o změnu termínu byla „zcela účelovým“ jednáním, neboť zahraniční cestu může v případě potřeby doložit i letenkou. Navíc žalovaný nemohl předjímat, zdali a jak by stěžovatel po seznámení s podklady chtěl doplnit své vyjádření. Žalovaný na druhou žádost o změnu termínu nijak nereagoval, v žalobou napadeném rozhodnutí pouze uvedl, že žádosti o změnu termínu nevyhověl a vyhotovil úřední záznam o nedostavení se k seznámení se s podklady. Žalovaný tak stěžovateli upřel právo seznámit se s podklady rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu, kterého se stěžovatel výslovně domáhal, a rovněž práva na právní zastoupení. Jeho zástupce žádal o změnu termínu z rozumných důvodů a v délce (do 5. 5. 2022), která průběh řízení nijak nekomplikovala. Žalovaný vydal rozhodnutí ve věci až 24. 5. 2022, tedy požadovanému odkladu nic nebránilo. Pokud městský soud na tuto žalobní argumentaci reagoval tak, že stěžovatel nijak nedoložil

zahraniční cestu svého zástupce, je namístě presumpce pravdivosti jeho tvrzení, neboť zástupce je členem České advokátní komory. Pokud měl žalovaný pochybnosti o existenci důvodů omluvy, měl stěžovatele vyzvat k jejich doložení, avšak neučinil tak. Zástupce stěžovatele vyvinul maximální rozumnou snahu, ale „režimu pracovního dne“ (ve smyslu judikatury Ústavního soudu citované v napadeném rozsudku) se s ohledem na důvody omluvy přizpůsobit nemohl. V takovém případě by totiž musel zrušit zahraniční cestu, kterou měl naplánovanou s rodinou a na kterou již měl zakoupené letenky. Bylo by zcela nepřiměřené po něm takový postup vyžadovat, pokud bylo možno vyhovět žádosti o změnu termínu seznámení se s podklady. Zástupce rovněž není povinen zajistit substituci za každou cenu, ale pouze v zájmu klienta, o což se pokusil. Stěžovatel sám je neznalý práva a nerozumí českému jazyku, proto by při nahlížení nemohl zjistit, které podklady jsou důležité a které nikoliv, proto musel být tomuto úkonu přítomen jeho zástupce. Nadto městský soud pochybil při aplikaci § 11a odst. 1 zákona o azylu, neboť uvedl, že nové azylové důvody tvrzené stěžovatelem *neprokazují* možnost pronásledování nebo vážné újmy ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu. Ustanovení § 11a odst. 1 však vyžaduje pouze, aby o takové možnosti nové skutečnosti *svědčily*, tedy jejich prokázání není pro nové projednání azylové žádosti třeba.

[5] Žalovaný ke kasační stížnosti uvedl, že obava z nemoci covid-19 a možnosti uvěznění ve Vietnamu pro drogový trestný čin spáchaný na území ČR nenaplňují definici důvodů pro nové posouzení azylové žádosti. Žalovaný obavu stěžovatele z uvěznění ani nesdílí, jedná se o spekulativní a účelovou domněnku. Rovněž obavy z nemoci covid-19 jsou v azylovém řízení bezpředmětné a stěžovatel zneužívá pandemickou situaci pouze za účelem legalizace svého pobytu. Jím uváděné skutečnosti se netýkají změny situace v zemi původu či důvodů jeho odchodu z ní, proto nesvědčí o možnosti pronásledování nebo vážné újmy podle § 12 a § 14a zákona o azylu. Ve Vietnamu nedošlo od doby, kdy byla meritorně posuzována jeho první žádost o udělení mezinárodní ochrany (květen 2019) k žádné změně, která by existenci nových azylově relevantních skutečností zakládala, proto byly ve věci naplněny podmínky nepřípustné opakované žádosti ve smyslu § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. K tvrzenému zásahu do procesních práv stěžovatele žalovaný uvedl, že jeho zástupce se ve stanoveném termínu k seznámení se s podklady rozhodnutí nedostavil a žalovaný mu odmítl stanovit jiný termín. Zástupce stěžovatele se vymlouval na nemožnost obstarání substituce a dlouhodobou zahraniční cestu, což však není důvodem na straně žalovaného. Ten zástupci stěžovatele sdělil, že vyjádření k podkladům je možné provést i na základě pořízení jejich fotokopie ze spisu, a to i ze zahraničí.

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., byť stěžovatel žádné důvody svědčící přijatelnosti jeho kasační stížnosti výslovně neuvedl. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39 (č. 933/2006 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud se tedy předně zabýval tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele.

[7] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[8] Stěžejní část kasační argumentace stěžovatele se odvíjí od tvrzení o nezákonném postupu žalovaného spočívajícím v neumožnění seznámení se s podklady rozhodnutí. Je třeba zdůraznit, že ve smyslu výše již citovaného usnesení čj. 1 Azs 13/2006-39 lze kasační stížnost považovat za přijatelnou mj. tehdy, je-li v napadeném rozsudku krajského (zde městského) soudu *„shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele“*. O to se může jednat i tehdy, pokud soud *„v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva“*. Podstatné v této souvislosti dále je, že podle citovaného ustanovení *„Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti“*.

[9] V nyní projednávané věci stěžovatel především nijak neuvádí, jakým způsobem měl postup žalovaného do jeho hmotněprávního postavení (namítaným procesním pochybením) zasáhnout. I pokud by jeho tvrzení byla (v rámci případného věcného posouzení) shledána důvodnými, nezakládá to samo o sobě přijatelnost kasační stížnosti. V dané věci není zřejmé, v čem by měl postup žalovaného (resp. závěr městského soudu, že tento postup nezaložil nezákonnost rozhodnutí o azylové žádosti) představovat *hrubé* pochybení, které mělo do hmotněprávního postavení stěžovatele dopad. Právo seznámit se s podklady rozhodnutí je jistě stěžejním procesním právem účastníka řízení. Pro posouzení (ne)přijatelnosti kasační stížnosti v dané věci však nelze odhlédnout od toho, že byť žalovaný na druhou žádost zástupce stěžovatele o prodloužení lhůty nereagoval, rozhodnutí ve věci vydal až dne 24. 5. 2022, tedy s delším časovým odstupem poté, kdy již odpadla tvrzená překážka zástupce stěžovatele bránící mu v seznámení se s podklady (návrat ze zahraniční cesty a možnost seznámit se s podklady avizoval po 5. 5. 2022). Ze správního spisu (a ani z tvrzení stěžovatele) pak nijak neplyne, že by se stěžovatel či jeho zástupce o „osud“ druhé žádosti až do vydání rozhodnutí jakkoliv zajímal, požádal o stanovení nového termínu případně o sdělení stavu řízení či jakkoliv jinak ve věci jednal. Po dobu téměř tří týdnů po uplynutí tvrzené překážky zůstal v tomto ohledu zcela nečinný, byť měl dostatečný časový prostor domáhat se výkonu práva seznámit se s podklady, resp. činit úkony k tomu směřující. S ohledem na výše uvedené je tedy zřejmé, že popsané okolnosti v návaznosti na argumentaci stěžovatele nesvědčí natolik zásadnímu pochybení, resp. zásahu do hmotněprávního postavení stěžovatele, aby byla založena přijatelnost kasační stížnosti.

[10] Stěžovatel dále argumentoval tím, že městský soud pochybil při aplikaci § 11a odst. 1 zákona o azylu, neboť uvedl, že nové azylové důvody tvrzené stěžovatelem *neprokazují* možnost pronásledování nebo vážné újmy, nikoliv že o nich *nesvědčí*, jak dané ustanovení vyžaduje. Nejvyšší správní soud k tomu nicméně uvádí, že městský soud neopřel napadený rozsudek na rozlišení hodnoty průkaznosti, která z uvedených pojmů může plynout; slovo *„neprokazují“* užil ve zcela obecném významu, z něhož nelze bez dalšího dovozovat žádné závěry. To platí tím spíše s přihlédnutím k tomu, že rozsudek městského soudu užívá ve vztahu k novým skutečnostem nejen pojem *„neprokazují“* (hrozbu pronásledování nebo vážné újmy), ale i pojmy odlišné (viz body 18 a 19 napadeného rozsudku). Z ničeho neplyne, že by těmto pojmům městský soud přikládal rozdílné významy, které by byly pro posouzení věci rozhodné. Proto ani ze způsobu,

jakým městský soud tyto pojmy užívá, nelze dovozovat vadu odůvodnění napadeného rozsudku, která by svědčila přijatelnosti kasační stížnosti.

[11] Nejvyšší správní soud tedy na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl.

[12] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, a bod 18 usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28). Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. listopadu 2022

Milan Podhrázký
předseda senátu